

Een Community of Practice avant la lettre

Leeuwarden 26 september 1898

Geachte Heer!

Het zij mij vergund een mijn inziens belangrijke vraag tot u te richten. Wordt het niet meer dan tijd, dat de ambtenaren van de gemeentelijke openbare werken iets meer met elkaar in aanraking komen, dat ze eens van gedachten kunnen wisselen over hun dagelijksche bezigheden? Is er niet veel te weinig voeling tusschen dat legio ambtenaren die allen denzelfden werkkring hebben, die alle gelijke belangen moeten voorstaan en dit toch op zoo verschillende wijze moeten doen, omdat zij geen gelegenheid hebben, iets van elkander over te nemen?

Willem Hofkamp, directeur gemeentewerken Leeuwarden

Zo begon Willem Hofkamp, directeur gemeentewerken van Leeuwarden, in 1898 zijn brief aan 24 collega's om te komen tot een jaarlijks gedachtewisseling over praktijkervaringen. In 2020 gedenken we onder het motto 'Stadswerk 100 jaar toekomst!' dat Willem Hofkamps 'Community of Practice avant la lettre' een officiële status kreeg als vereniging. In 2020 staan we in Stadswerk magazine in een reeks artikelen stil bij de verenigingshistorie en de ontwikkelingen in de openbare ruimte. Daarbij kijken we zowel terug als vooruit.

Succesvolle fusie

In het ontleden van Stadswerks stamboom is Willem Hofkamps initiatief het oudste dat we terug kunnen vinden. Dit resulteerde uiteindelijk in het NIDIG (Nederlands Instituut Directeuren en Ingenieurs Gemeentewerken). Dat was in 1992 de grootste fusiepartner die in Vereniging

Stadswerk Nederland opging. Ook de tweede fusiepartner, Vereniging Hoofden Beplantingen (VHB), kent echter een rijke geschiedenis. In 1909 opgericht als Vereniging van Deskundige Hoofden van Beplantingen en al snel een populaire vereniging van leidinggevendenden in groen en cultuurtechniek. Na de fusie manifesteerden zij zich nadrukkelijk als vakgroep Groen Natuur en Landschap.

Verenigingen van stand

Zowel NIDIG al VHB waren tot ver in de twintigste eeuw 'verenigingen van stand'. Slechts na een groot aantal dienstjaren kwamen professionals, na ballotage, in aanmerking voor het lidmaatschap. Zo telde de Vereniging van Bouwtechnisch Hoofdamttenaren bij haar oprichting in 1920 84 leden. Bij het vijftigjarig bestaan van rechtsopvolger NIDIG in 1970 waren dat er 269. Jan Hekman werd in 1979 bestuurslid van VHB. 'Een grappig detail was dat ik, zo ik meen, in 1979 of 1980 bestuurslid werd. Ik was de jongste. 28 jaar oud of beter nog, jong. De op één na jongste jongere was de vijftig al lang gepasseerd. Ongehoord, vonden sommige ouderen mijn leeftijd. Een aantal ouderen liet dit ook weten. Mijn respons was dat dit zich, met het verstrijken van de jaren, vanzelf zou oplossen.'

WEBSITE

www.stadswerk.nl

WILLEM HOFKAMP

Willem Carel Adriaan Hofkamp (Surhuisterveen, 16 december 1849 - Leeuwarden, 21 april 1924), werkte sinds 1878 als (hoofd)opzichter der gemeentewerken in Nijmegen, waar hij verantwoordelijk was voor de sloop van de vestingwerken. Na een uitstapje naar het bedrijfsleven werd hij in 1894 directeur gemeentewerken te Leeuwarden. Hofkamp was getrouwd met Geertruda Wichers. Ze kregen drie kinderen. Twee zonen overleden op heel jonge leeftijd. Alleen dochter Anna overleefde haar ouders. Willem Hofkamp heeft zich tussen 1898 en zijn overlijden in 1924 op allerlei manieren, en met grote vasthoudendheid, ingezet om de kennisuitwisseling tussen vakgenoten te bevorderen. Hij was dan ook het eerste erelid van de Vereniging Directeuren Gemeentewerken. Bij zijn overlijden werd hij in het vakblad Technische Gemeente herdacht: *'Geen onzer was toch in onzen kring meer bekend dan de overledene. Steeds stond hij op de bres voor het doel dat hij zich stelde het onder één naam brengen van allen, belast met de zorgen voor Gemeente Werken in de Nederlandsche Gemeenten.....die de eigenschap bleek te bezitten, door maar steeds voortdurend aandringen, ook de minder vlotte geesten onder ons bijeen te brengen.'*

FOTO: HISTORISCH CENTRUM LEEUWARDEN

Bij de fusie in 1992 telde NIDIG 750 en VHB 250 actieve leden. Anno 2020 telt het Stadswerk-netwerk ruim 3.500 personen.

Kennis verspreiden via goed gelezen en gewaardeerd vakblad

Met Stadswerk magazine - en haar digitale varianten - voorzien wij in een grote vraag naar informatie over actuele ontwikkelingen. En ook deze uitgave kent een lange voorgeschiedenis. Al in 1914 verscheen het 'Technisch Gemeentebblad, maandblad voor technische, aesthetische, hygiënische en economische verzorging van gemeentewerken, stedenbouw en volkshuisvesting'. Ook toen onder redactie van een groep betrokken vakgenoten, waaronder Willem Hofkamp uit Leeuwarden. Maar ook illustere namen als die van de architecten Berlage en De Bazel zijn terug te vinden in dit blad.

Vergaderen, werkbezoeken en dineren

Er is veel veranderd in de afgelopen 120 jaar. Willem Hofkamp schreef zijn brief - die nog onverminderd actueel is - met de hand, om hem daarna door de klerk van de Dienst der gemeentewerken keurig met hectografeerinkt

over te laten schrijven en vermenigvuldigen. Handschrift maakte vervolgens plaats voor typemachine, stencilmachine, fax, e-mail en What's app, maar het doel bleef onveranderd. Met elkaar overleggen over de gang van zaken, een praktijkcasus bekijken en vervolgens netwerken. Zeker in de eerste decennia hadden de heren daarbij nog geen last van het Nederlandse 'broodje-kaas-glaasje-karnemelk syndroom.' Er werd goed gedineerd. Vaak gedocumenteerd in een gedrukte menukaart. De samenstelling van het menu en de keuze van de locatie was menigmaal onderwerp van correspondentie. ●

▲ Bijeenkomst met partners en diner.